

[N. Chr. Christensen.]

til benådning, så det endelige ansvar for revision af dommene blev justitsministerens. I betænkningen om straffelovstillægget var der imidlertid en rettesnor for justitsministeren vedrørende besættelsestidens grovste forbrydelser — jeg beder den højtærede formand om tilladelse til et kort citat. Det hedder heri:

„Ved udformningen af de foreliggende lovudkast har udvalget haft for øje, at de krav, befolkningens retsfølelse stiller om reaktion i form af straf overfor dem, der under besættelsen har ydet bistand til besættelsesmagten, må indgå som et af de bestemmende momenter ved den saglige afvejelse af, i hvilket omfang og med hvor streng straf det er nødvendigt at gribe ind overfor disse forhold, om uro i samfundet skal undgås.“

Så føjes der til:

„Denne retsfølelses krav kan og bør korrigeres ved oplysning og argumentation udfra saglige kriminalpolitiske hensyn, men en juridisk argumentation, der tager sit udgangspunkt i synspunkter, som er altfor vidt fjernet fra retsfølelsens krav, vil være virkningsløs.“

Den tale, der lyder gennem disse ord, vidner om, at rigsdagen i høj grad har været opmærksom på, at befolkningens retsfølelse ikke måtte angribes, når talen var om de grovste forbrydelser.

Ankenævnet er siden opretholdt. Loven er forelagt hvert andet år, men nævnets beføjelse har stedse været vejledende for den til enhver tid værende justitsminister, under hvis personlige ansvar benådnings sorterer, hvadenten disse benådnings angik prøvelsladelser, forandring af dødsstraf til livsvarigt fængsel eller nedsættelse af straffetiden. De skiftende justitsministre har stedse fastholdt, at ankenævnet havde til behandling sager, der ikke var afsluttet, og derfor fortsatte man med rigsdagens tilslutning ankenævnets virksomhed.

Hverken befolkningen eller rigsdagen har haft større kendskab til ankenævnets virksomhed førend de allersidste dage, da den offentlige diskussion er rejst. Det fremgår heraf, at nævnet har gennemgået forskellige faser, og at først justitsminister Busch-Jensen og derefter de følgende justitsministre har fulgt en stadig udvidet benåd-

ningspraksis med hensyn til disse straffe, der er blevet mere nedsat end for almindelige kriminelle forbrydere. Dette kan man naturligvis angribe, i visse tilfælde også med vægt, men det spørgsmål, der bliver stående tilbage, er, indtil man kommer til de grovste forbrydelser, om man kan bebrejde en justitsminister, at der videreføres en fra forgængerens fastlagt linie. Det mente den ærede socialdemokratiske taler ikke, og jeg er enig med ham heri. Det skal ikke være sådan, at politisk skifte på regeringsbænkene fører til ny praksis, medmindre det kan siges, at nu er benådningsmulighederne efter den hidtil anvendte praksis faktisk udtømt, nu er de forbrydere, der er tilbage, så grove, at de må bedømmes også med hensyn til benådnings udfra synspunkter; man anvender overfor de almindelige kriminelle forbrydere. Hvis man ikke på et vist tidspunkt gør det, er det, man kommer i konflikt med de krav, som befolkningens sårede retsfølelse angiver, og som folketinget har udtalt sig om i 1946 ved behandlingen af straffelovstillægget. Det er dette punkt, vi nu er nået til, og dermed er vi inde i den aktuelle situation.

Jeg kan vel sige uden at gå sandheden for nær, at den højtærede justitsminister med sine mange og ofte modstridende udtalelser til pressen ikke er uden skyld i den storm, der er rejst.

Først i december måned udtalte den højtærede justitsminister til en hovedstadsavis, at der ingen julebenådnings af landsforrædere skulle finde sted. Få dage efter løslod han 4 af krigstidens værste forbrydere, der var idømt livsvarigt fængsel. Det skete umiddelbart efter, at Kaj Munks mordere sammen med andre tyske krigsforbrydere var frigivet. Justitsministeren undskyldte sig senere overfor pressen med, at man først måtte se, hvordan det virkede med løsladelserne af tyskerne. Da det i første omgang ikke førte til nogen større reaktion, løslod man de danske krigsforbrydere, således at de kunne komme hjem til jul. Den højtærede justitsminister var åbenbart i julestemning. Beklageligvis havde han glemt, at vi stod lige foran 10 års dagen for det bestialske mord på Kaj Munk, og at der rundt om i Danmark er tusinder af familier, der lider under efter-